

§ 18 Underlag för budget 2020 med inriktning 2021 och 2022 för Skärholmens stadsdelsnämnd

Beslut

1. Förslag till underlag för budget 2020 med inriktning 2021 och 2022 inkl. bilagor godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.
2. Nämnden överlämnar förslaget till kommunstyrelsen för fortsatt beredning.
3. Beslutet justeras omedelbart.

Ärendet

Föreligger förvaltningens tjänsteutlåtande, dnr 1.2.1./297-2019.

Förslag till beslut

Vice ordförande Salar Rashid (S) anmäler för Socialdemokraterna ett förslag till beslut enligt bilaga 1. Ledamoten Rudy Espinoza (V) anmäler att Vänsterpartiet ansluter sig till Socialdemokraternas förslag till beslut.

Ledamoten Tapani Juntunen (SD) anmäler för Sverigedemokraterna ett förslag till beslut enligt bilaga 2.

Beslutsgång

Ordföranden Johan Kling (C) yrkar på förvaltningens förslag till beslut. Ordförande Johan Kling (C) hör att det finns tre förslag till beslut: förvaltningens, Socialdemokraternas och Sverigedemokraternas. Han ställer dessa mot varandra och hör bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Särskilt uttalande

Ledamoten Rudy Espinoza (V) anmäler för Vänsterpartiet ett särskilt uttalande enligt bilaga 3.

Ersättaryttrande

Ersättaren Sissela Nordling Blanco (Fi) anmäler för Feministiskt initiativ ett ersättaryttrande enligt bilaga 4.

Reservation

Salar Rashid (S) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag till beslut.

Birgitte Isberg (S) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag till beslut.

Johan Rönnblom (S) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag till beslut.

Rudy Espinoza (V) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag till beslut.

Anna Laine (V) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag till beslut.

Ersättaren Sissela Nordling Blanco (Fi) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag till ersättaryttrande.

Bilaga 1

Förslag till beslut, Socialdemokraterna.

Bilaga 2

Förslag till beslut, Sverigedemokraterna.

Bilaga 3

Särskilt uttalande, Vänsterpartiet.

Bilaga 4

Ersättaryttrande, Feministiskt initiativ

Bilaga 1: Förslag till beslut, Socialdemokraterna

Skärholmens stadsdelsnämnd
2019-04-27

Dnr: 1.2.1./297-2019

**Underlag för budget 2020 med inriktning 2021 och 2022
för Skärholmens stadsdelsnämnd**

Salar Rashid m.fl. (S)

Förslag till beslut

1. Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut samt
2. Att därutöver anföra

Stockholm står under kommande år inför stora demografiska utmaningar. Samtidigt som vi blir fler äldre, med större vård- och omsorgsbehov, fortsätter antalet barn och unga att vara högt. Sammantaget innebär det att staden även kommande år behöver investera i en växande stad för att klara behoven inom exempelvis skola och omsorg.

I detta läge valde den borgerliga majoriteten i Stockholms stad att sänka skatten. En skattesänkning som de hävdade skulle finansieras av skattetillväxt och effektiviseringar. Eftersom skattetillväxt genom fler medborgare sällan kommer utan ökande behov (som ska betalas med just den skattetillväxten) tvingas nu de flesta verksamheter till långtgående, vad som kallas, effektiviseringskrav. För många verksamheter är budgeten lägre för år 2019 än vad de reella kostnaderna var under år 2018, samtidigt som priser, löner och behov ökat. Det är lätt att se att sparkraven gått långt utöver det som är att förvänta sig av effektiviseringar. Det leder nu därför till

kvalitativa försämringar i många av de verksamheter som betyder mest för stockholmarna. Samtidigt försöker nämnderna leva upp till mål helt utan motsvarande finansiering vilket leder till att de inte klarar att skära ner i den takt som en finansierad budget skulle ha krävt.

Att utvecklingen nu därför är problematisk understryks av stadsledningskontoret som i sin månatliga ekonomiska rapport till kommunstyrelsens ekonomiutskott konstaterar att inledningen på år 2019 inte varit hållbar.

Kontoret skriver bland annat: *Skatter och generella statsbidrag m.m. baseras på senast kända prognos. Ökningen beräknas till 1,9 procent jämfört med samma period 2018. Skatteintäkternas begränsade ökning beror av lägre utdebitering 2019 och en beräknad negativ slutavräkning. I jämförelse med nettokostnadsutvecklingen på 4,4 procent ökar skatterna i långsammare takt, en skillnad som inte är hållbar på lång sikt.*

Sett till hela finansieringen är situationen än värre eftersom denna bara ökar med 1,1 procent samtidigt som kostnaderna ökar med 4,4 procent.

Bakgrunden till de stigande kostnaderna är i grunden en demografisk utmaning med fler äldre och fler barn i skola och förskola som kräver stora investeringar i en växande stad. Dessa tar sig uttryck i både behov av lokaler och ökande krav på kompetensförsörjning. Samtidigt försvagas finansieringen till följd av det politiska beslutet om lägre utdebitering. Tydligast blir detta om man jämför stadsledningskontorets sammanställning av ekonomin för årets två första månader i motsvarande ärende från år 2018. Då ökade finansieringen mellan januari/februari 2018 jämfört med januari/februari 2017 med 4,8 procent medan nettokostnaderna bara steg med 2,2 procent. Motsvarande period i år 2019 uppvisar alltså ökande kostnader om 4,4 procent, men bara en finansieringsökning om 1,1 procent.

Även i Skärholmens stadsdelsnämnd framgår denna underbalansering med stor tydlighet genom att budgeten är lägre för år 2019 än vad de reella kostnaderna var under år 2018, samtidigt som priser, löner och behov ökat. Skärholmens stadsdelsnämnd saknar dessutom ekonomisk-täckning för en rad av olika verksamheter som man måste söka pengar för från centralmedelsreserv – vilket i grunden bidrar till en ohållbar situation.

Underlaget för budget 2020 med inriktning 2021 och 2022 för skärholmens stadsdelsnämnd visar att det behövs förstärkta resurser för att förvaltningen bättre ska uppnå de uppsatta målen inom stadsdelsnämndens verksamhetsområden. Treåringen som detta dokument även internt kallas, ska kartlägga vilka utmaningar, hinder och svårigheter som förvaltningen kan förutspå – långtgående trender i vår rörliga omvärld - som kan påverka nämndens målsättning, ansvarsområden och verksamhetsområden på längre sikt. Vi socialdemokrater föreslog i vårt budgetförslag för 2019 betydande fler satsningar på välfärden som bättre skulle möta dessa utmaningar, inom en stadsdel som dagligen brottas med konsekvenserna av segregation och arbetslöshet:

- Förskolan skulle få schablonökningar på 4 % (istället för de 2 % som majoriteten beslutade). Det skulle ha gett utrymme för ökad personaltäthet, stöd till barn med särskilda behov och minskade barngrupper.
- Äldreomsorgen och stöd och service till personer med funktionsnedsättning skulle ha fått en schablonökning på 2,5 %. Därtill skulle särskilda satsningar ha gjorts på aktivitetscenter och trygg hemgång.
- Avgiftshöjningar inom äldreomsorgen enbart i nivå med KPI – högermajoritetens chockhöjer dessa avgifter,

- Barn, kultur och fritid skulle ha fått mer än 50 miljoner kronor för fler fältassistenter, fler fritidsgårdar samt utrymme för det lokala utvecklingsarbetet i staden
- Våra lokala utvecklingsmedel (det som tidigare hette demokratimedel) hade säkrat finansieringen för 127-festivalen, trygghetsvårdar, kulturvårdar, torsdagsklubben och ungdomsrådet.
- Introduktionsförskolan finansiering hade säkrats
- Vi hade ökat personaltäthet i förskolan
- Säkerställt förstärkningsteam för att underlätta vikarieersättning i förskolan
- Bibehållit heltidsreformen i förskolan
- Fortsatt arbete med att öka inskrivningsgraden i förskolan
- Satsat på fler Stockholmsjobb och handledningstid för dessa – vi satsar hela 14 miljoner mer i hela staden till ytterstaden.
- Inom ramen för LUP. Säkra satsningar på biblioteket Punkt 127 i Bredäng och verkar för att fler unga pojkar läser och lånar böcker som en del i det läsfrämjande arbetet.
- Inom ramen för LUP. Idrottsförvaltningen skapar möjlighet för drop-in-fotboll för ungdomar där delar av verksamheten särskilt riktas till flickor samt kostnadsfri simundervisning ute och inne under sommaren.
- 800 st feriejobb - hela 100 st fler än den borgliga majoritetens förslag till VP
- Fler insatser för att påskynda nyanländas etablering
- Kvinnor som står långt från arbetsmarknaden ska komma ut i studier eller arbete.
- Satsningen på stadsdelsmammorna hade utvecklats.
- Fortsätta arbetet med att bryta långvarigt bidragsberoende hos kvinnor och män som står utanför samhället tillsammans med Jobbtorg, arbetsförmedlingen och andra aktörer
- Fokus skärholmen ska fortsätta utvecklas utifrån social hållbarhet

- Arbetet med lokala utvecklingsprogram ska intensifieras

Allt detta begränsas nu av en politik som prioriterar sänkta skatter framför en trygg äldreomsorg, en förskola som ser alla barn och ett lokalt trygghetsarbete.

Vi beklagar detta vägval och noterar att om Socialdemokraternas budgetförslag vunnit kommunfullmäktiges gehör hade Skärholmen SDN **fått 20,4 miljoner** mer för välfärden i vår stadsdel. Det hade inneburit lågt räknat ca **35** fler anställda i omsorgen, förskolan.

Det är uppenbart att en kommunledning som prioriterar en till stora delar ofinansierad skattesänkning framför välfärd, borde ompröva beslutet och möjliggöra för verksamheterna att ge medborgarna bra service. En grund för detta är ändrade planeringsramar för åren 2020 till 2022.

Bilaga 2: Förslag till beslut, Sverigedemokraterna.

Skärholmens Stadsdelsnämnd
2019-04-25
Tapani Juntunen (SD)

**Underlag för budget 2020 med inriktning 2021 och 2022
för Skärholmens
stadsdelsnämnd**

Förslag till beslut

1. Att avslå förvaltningens förslag till beslut
2. Därutöver vill vi anföra följande:

Sverigedemokraterna har i kommunfullmäktige lämnat in en reservationsbudget som även avser Stadsdelsnämnder inklusive sociala delegationer. Vi vill därför yrka avslag till beslutsärendet med hänvisning till de riktlinjer vi tagit fram i vår reservationsbudget.

Bilaga 3: Särskilt uttalande, Vänsterpartiet.

2019-04-25

Underlag för budget 2020 med inriktning mot 2021 och 2022

Skärholmens stadsdelsnämnd

Rudy Espinoza m.fl. (V)

Särskilt uttalande

Den borgerliga majoritetens budget för 2019 innebär stora besparingar inom samtliga verksamhetsområden. Flera verksamhetsområden har inte fått tillräckliga medel för att möta löneökningar och övrig kostnadsutveckling – allt för att åstadkomma en skattesänkning på 16 öre. Samtidigt menar den borgerliga majoriteten att de satsar på kärnverksamheterna. Vi är mycket oroade för hur utvecklingen ska fortsätta de kommande åren. Vi menar att det inte är möjligt att satsa och utveckla verksamheterna med stora besparingskrav och minskad budget. Stora nedskärningar drabbar inte bara brukare utan givetvis även stadens medarbetare. Vi ställer oss frågande till hur majoriteten ska värna om medarbetarnas delaktighet och hälsa i samband med att många personalgrupper ska minskas.

Vi menar inte minst att bristen på förebyggande åtgärder och indragningen av demokratimedel underminerar möjligheten att komma tillrätta med Skärholmens utmaningar kring ökat utanförskap. Det sammanlänkade ökande dödliga våldet har under lång tid lokalt, och nu även av Mikael Damberg, benämnts som nationell kris. Stadsdelsnämndens prioriteringar påverkar således inte bara medborgarnas känsla av välbefinnande eller otrygghet utan även deras förutsättningar att överleva.

Ombildningar

Den blågröna majoritetens ombildningar riskerar att ge stora konsekvenser för stadsdelarnas möjlighet att tillgodose behovet av försöks- och träningslägenheter. De allmännyttiga bostadsbolagen står för i princip samtliga hyreskontrakt för försöks- och träningslägenheter. Om det kommunala bostadsbeståndet minskar innebär det att socialtjänsten kommer att få svårare att hitta hyreskontrakt eftersom privata hyresvärdar har högre inkomstkrav.

Barn, kultur och fritid

Den borgerliga majoriteten skär ner i budgeten för barn, kultur och fritid och totalt minskade de stadens totala budget med 66 miljoner 2019. Vi känner stor oro inför att nedskärningarna ska fortsätta och att det förebyggande arbetet för barn och unga ska försämrats snabbt. En välutvecklad och fungerande förebyggande verksamhet är väldigt viktig för att skapa en sammanhållen stad där alla människor har jämlika livschanser. De demokratimedel som fördelats i staden för att stärka den lokala demokratin är indragna och vi undrar hur de verksamheter och arbetsätt som byggdes upp inom ramen för de lokala utvecklingsprogrammen ska fortsätta leva med minskad finansiering.

Stadsmiljöverksamhet

Kombinationen av den borgerliga majoritetens nedskärningar i budgeten för barn, kultur och fritid samt deras beslut att dra in tidigare existerande demokratimedel måste ses i relation till vad förvaltningen anser vara de två växande utmaningarna i Skärholmens stadsmiljö: öppna drogsener i anslutning till områdets centrummiljöer och en ökad känsla av utanförskap och misstro för samhället hos särskilt utsatta grupper som unga vuxna.

Utanförskap och misstro är en effekt av ökad marginalisering från den konventionella bostads- och arbetsmarknaden, vilket ofta leder till parallella ekonomier, såsom droghandel. Det leder också till brister i respekt, för samhällets marginaliserande strukturer liksom för det egna jaget. Tilliten och den kollektiva förmågan riktas mot de sammanhang där respekten kan återskapas. Det finns även belagda kopplingar

mellan att vara utsatt för strukturellt våld och att själva utsätta människor för våld. Därför behövs ytterligare satsningar på arbete där individers självkänsla stärks, såsom kultur- och fritidsverksamheter och feriearbeten, vilket inte prioriteras i majoritetens underlag för budget. De två identifierade utmaningarna bör därför inte förenklas till en stadsmiljöfråga utan integreras i den övergripande verksamheten.

Socialtjänst

Barnkonventionen blir lag 2020, därför behöver alla stadsdelsnämnder säkerställa att det finns goda förutsättningar för ett fungerande barnrättsarbete inom socialtjänsten. Stadsdelsnämnderna behöver generellt mer resurser för att möta förändringar i lagstiftningar som förmodas träda i kraft. Arbetet med handlingsplanerna för förbättrad arbetsituation för socialsekreterare och biståndsbedömare bör prioriteras och fortsätta.

Förskola

Vi önskar att staden fortsätter arbetet med att kompetensutvecklingssatsningen i förskolan, bland annat genom att anställa fler förskollärare och utbilda fler barnskötare. Den blågröna majoriteten har infört generella effektiviseringskrav även i förskolan, vilket leder till att det blir ännu svårare att minska barngruppernas storlek och öka kvaliteten i verksamheterna.

Äldreomsorg

Äldreomsorgen har fått en kraftigt minskat budget 2019, vi har svårt att se hur äldreomsorgen ska utvecklas och bibehålla kvaliteten med dessa förutsättningar. Vi anser att det är högt prioriterat att fortsätta att utveckla aktivitetscenter för äldre, tryggt mottagande i hemmet och ramtid i hemtjänsten de kommande åren.

Bilaga 4: Ersättaryttrande, Feministiskt initiativ

Underlag för budget 2020 med inriktning 2021 och 2022 för
Skärholmens stadsdelsnämnd
dnr 1.2.1./297-2019

Ersättaryttrande Sissela Nordling Blanco Feministiskt initiativ

Om jag hade haft rösträtt hade jag föreslagit nämnden att:

- Delvis bifall till förvaltningens förslag
- Att därutöver anföra följande

Feministiskt initiativ vill se en budget där jämställdhet, mänskliga rättigheter, välfärd, hållbarhet och sociala insatser är högt prioriterade. I ärendet står att en handlingsplan för miljö och klimat ska tas fram inom ramen för Agenda 2030 i syfte att klargöra prioriterade frågor och hur dessa kan implementeras. Det är bra, men Agenda 2030 innehåller 17 mål som inbegriper allt från fattigdomsbekämpning till jämställdhet och många andra mål som är relevanta för vår stadsdel. Om stadsdelen endast tar fram en handlingsplan för miljö och klimat riskerar arbetet med Agenda 2030 att avgränsas till att enbart handla om hållbarhet. Vi skulle vilja se ett bredare tag om Agenda 2030 som inbegriper frågor kring social hållbarhet och mänskliga rättigheter mycket tydligare.

Vi ser också att det planerade arbetet inom förskolan utgår från den reviderade läroplanen för förskolan som träder i kraft i juli 2019. I samband med detta konstateras att det kommer behövas kompetenshöjande åtgärder för förskolans medarbetare och ett antal kompetensområden nämns såsom digitalisering, ledarrollen och omsorgsbegreppet. Dock nämns inte jämställdhet, trots att detta är ett av de områden som skärpts i den nya läroplanen. Det nämns i en annan del som en jämställdhetsutmaning att medarbetarnas kompetens kring jämställdhet skulle behöva öka men det står inget om det bland de planerade kompetenssatsningarna eller bland prioriterade punkter för förskoleverksamheten. Vi anser att utmaningar och prioriteringar behöver gå hand i hand och att jämställdhetsarbetet inom förskolan måste prioriteras högre.

Mindre barngrupper ser vi som en förutsättning för att arbetet ska kunna göras med gott resultat.

Vi är positiva till att stadsdelen avser fortsätta jobba för att öka inskrivningsgraden i förskolan och att introduktionsförskolan nämns. Där har vi sett att arbetet med Stadsdelsmammor som den rödgrönrosa majoriteten påbörjade har gett goda resultat och vi

hoppas att det är ett arbetssätt som får fortsätta trots minskade resurser i den grönblåa budgeten, både för att öka inskrivningsgraden i förskolan men också för att få fler kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden att skriva in sig på jobbtorgen eller påbörja en utbildning. Kvinnors egenförsörjning och ekonomisk jämställdhet är avgörande för att Skärholmen ska utvecklas i en hållbar och jämställd riktning.

Alla barn och unga i Skärholmen måste få tillgång till en god uppväxt. Vi är bekymrade över att orosanmälningarna om barn och unga som riskerar att fara illa ökar. Att direkt och indirekt utsatthet för våld anges som en vanlig orsak visar att våldsfrågan måste prioriteras högre. Stadsdelens arbete mot mäns våld, våld mot barn, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck behöver intensifieras för att vända utvecklingen. Det arbetet kräver resurser, men också en helhetsbild över livssituationen för de som blir utsatta för våld så att rätt hjälp kan erbjudas. Till exempel visar stadens egna rapporter att hemlösheten ökar bland ensamstående kvinnor med barn som saknar boende som just en konsekvens av att ha lämnat en våldsamt relation. Våldsutsatta kvinnor med barn riskerar att få ännu svårare att hitta en egen bostad om delar av det allmännyttiga beståndet inom stadsdelen ombildas i enlighet med det grönblåa styrets bostadspolitik.

Vi ser också med oro på ökningen av unga som placeras på HVB-hem eller SiS och att fler unga dras in i kriminalitet. Det är tydligt att mer behöver göras för att förhindra att unga far illa. Att unga liv släcks i vår stadsdel som en följd av vapenvåldet visar på ett stort behov av både långsiktiga och akuta åtgärder för att komma tillrätta med våldet. Feministiskt initiativ vill se fler socialsekreterare, fältassistenter, mer resurser till de sociala insatsgrupperna och en bättre samverkan mellan olika aktörer. Vi vill att stadsdelen och hela staden inför metoden GVI, Group Violence Intervention, som

gett goda resultat i flera amerikanska städer och som nu prövas i Malmö genom satsningen "Sluta skjut". Den går ut på ökad samverkan mellan instanser som socialtjänst, polis, kriminalvård men också det civila samhället och anhöriga som kan vara ett stöd i att motivera och erbjuda andra framtidsutsikter än ett liv i kriminalitet. Vi vet att Skärholmen har ett starkt och aktivt civilsamhälle som kan tas tillvara i större utsträckning.

Som en del av det förebyggande arbetet är det viktigt att stadsdelen arbetar med att erbjuda barn och unga bättre framtidsutsikter, i form av en meningsfull fritid, en god skolgång, arbete och en egen bostad när det är dags att flytta hemifrån. Det kräver satsningar på aktiva arbetsmarknadsåtgärder, samverkan mellan skola och socialtjänst och möjligheter till alla unga som vill att få ett sommarjobb. Även fritidsverksamhet, kultur och föreningsliv fyller viktiga roller. I ärendet står att det uppsökande och lotsande arbetet ska fortsätta för att fler unga ska delta i föreningslivet. Det är bra, men det kräver också att de föreningar som finns i området får stöd i sitt arbete. Det är olyckligt att det grönblåa styret avskaffat de satsningar som infördes av det rödgrönrosa styret för att göra just detta, exempelvis demokratipengar och arbetet med att stödja ungas organisering genom "Ortens organisatörer" som engagerade hundratals ungdomar från olika Stockholmsförorter förra mandatperioden för att diskutera frågor om rättigheter, rasism, sexism, våld och maskulinitet. Studier visar att det finns ett tydligt samband mellan stereotypa könsnormer och våldsutövning, där killar med könsstereotypa värderingar löper större risk att utöva våld. Det betyder att allt våldsförebyggande arbete måste inbegripa kunskap om kön och motverka i synnerhet stereotypa mansideal. Vi skulle vilja se att det framgångsrika arbetet från förra mandatperioden fortsatte och utvecklades, samt att alla stadsdelens förskolor, skolor och fritidsgårdar påbörjar ett arbete med metoden MVP, mentorer i våldsprevention, som ger konkreta verktyg för att motverka våld utifrån ett tydligt könsperspektiv. I ärendet konstateras att äldreomsorgen saknar system för att hämta ut könsuppdelad statistik vilket försvårar arbetet med jämställdhetsintegrering. Det är viktigt att stadsdelen säkerställer arbetet med könsuppdelad statistik för att kunna se

hur våra gemensamma skattepengar är fördelade mellan kvinnor och män, flickor och pojkar, i alla stadsdelens verksamheter. Utan statistik blir det svårt att rätta till en ojämsställd resursfördelning. Det nämns också att äldreomsorgen generellt är i behov att ökade resurser och kompetensutveckling inom bland annat våld i nära relationer. Vi ser gärna att mer medel tillförs äldreomsorgen för att täcka de behov som finns. Valfärd måste alltid gå före skattesänkningar och effektiviseringar. En fungerande äldreomsorg är dessutom viktig för jämställdheten då det främst är kvinnor som tar ansvar för äldre när välfärden brister.

När det kommer till stadsmiljöverksamhet så lyfts det fram som en utmaning att kvinnor i betydligt högre grad än män upplever otrygghet i utemiljön och att förvaltningen ska söka fördjupad förståelse av de bakomliggande orsakerna. Det är viktigt att de bakomliggande orsakerna tydliggörs och vi välkomnar det, men redan idag finns metoder och arbetssätt för att öka flickors och kvinnors trygghet i det offentliga rummet i form av till exempel feministisk stadsplanering som vi skulle vilja se i utformningen av stadsdelens stadsmiljö. Sammantaget vill vi se större fokus på att säkerställa barn, unga och kvinnors behov i kommande budget. Det är en förutsättning för att bryta segregationen och garantera alla stockholmare sina mänskliga rättigheter.